

Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitim Süreçlerinin Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri Açısından Değerlendirilmesi¹

Evaluation of Distance Education Processes of Visual Arts Teacher Candidates in Terms of General Competencies for the Teaching Profession

Sayfa | 2286

Ayşe GÜL , Yüksek Lisans Öğrencisi, ayse_gul20@trabzon.edu.tr

Şenay BAŞ , Dr. Öğr. Üyesi, Trabzon Üniversitesi, senaybas@trabzon.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 7 Haziran 2024
Kabul tarihi - Accepted: 23 Eylül 2024
Yayın tarihi - Published: 28 Aralık 2024

¹Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir. Gül, A. ve Baş, Ş. (2024). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 2286-2304. DOI. 10.51460/baebd.1497822

Öz. Bu araştırmanın amacı; görsel sanatlar öğretmeni adaylarının COVID-19 pandemi süresince uzaktan yürütülen eğitim süreçlerinin “Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri” açısından değerlendirilmesidir. Araştırma eş zamanlı karma araştırması olarak yürütülmüştür. Çalışmanın nicel bölümünün örneklemini Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda öğrenim gören 103 öğretmen adayı oluştururken nitel bölümünün katılımcı grubunu Türkiye’nin farklı üniversitelerinde görev yapan görsel sanatlar eğitimi alanından 5 akademisyen oluşturmaktadır. Görsel sanatlar öğretmeni adayları uzaktan eğitim sürecinde aldıkları eğitimin teorik dersler açısından verimini olumlu olarak değerlendirirken uygulamalı dersler açısından olumsuz değerlendirmişlerdir. Akademik süreçlerini kayıp olarak değerlendiren görsel sanatlar öğretmeni adayları öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine de hedeflenen düzeyde ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Akademisyenler ile yapılan görüşmelerin neticesinde de, uzaktan eğitimin öğretmen adaylarının teknoloji bilgilerinin iyileşmesi ve teorik derslerinin uzaktan eğitimle işlenmesinin ekonomiklik sağladığı düşünüldüğünden olumlu yanlarının olduğunu düşünseler de öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ulaşım konusunda öğretmen adaylarının sorun yaşadıkları görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada sadece bir üniversitede de öğrenim gören öğretmen adaylarından alınan görüşlerle farklı üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin değerlendirmelerinin örtüşmesi yaşanan süreçlerin ortak olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Görsel sanatlar eğitimi, uzaktan eğitim, öğretmen eğitimi, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, sanat eğitimi.

Abstract. The objective of this study is to assess the distance education processes of visual arts teacher candidates during the pandemic in terms of the general competencies required for the teaching profession. The research was conducted as a simultaneous mixed method study. The sample for the quantitative component of the study consisted of 103 visual arts teacher candidates enrolled at Fırat University. The qualitative study's participant group consisted of five academicians from the field of visual arts education, employed at various universities in Turkey. The study's findings indicated that visual arts teacher candidates perceived the effectiveness of their distance education program in terms of theoretical courses as satisfactory, while they rated it poorly in terms of applied courses. Additionally, they perceived a decline in their academic processes. This situation demonstrates that the application dimension of visual arts is open to discussion and development in terms of distance education, with the potential for losses to be experienced with the current situation. The research concluded that visual arts teacher candidates believed they could not reach the general competences of the teaching profession at the targeted level. The interviews with academics revealed that although they perceive distance education as having positive aspects, such as enhancing prospective teachers' technological knowledge, they also identified challenges in ensuring prospective teachers gain the necessary general competences for the teaching profession. The convergence of the perspectives of pre-service teachers enrolled at a single university and the evaluations of academics employed at diverse institutions underscores the pervasiveness of these experiences.

Keywords: Visual arts education, distance education, teacher training, teacher qualifications, art education.

Extended Abstract

Introduction. Distance education, as defined by Moore and Kearsley (2011), is a modern approach that allows learners and instructors to utilize information technologies at different times and locations. Following the COVID-19 pandemic, distance education has become mandatory in all educational institutions, including education faculties. This transition may disrupt teacher candidates' access to experiences and achievements, and it is expected that this process will only be normalized over time. Söylemez (2020) highlighted in their research that the rapid shift to distance education due to the pandemic did not allow for planned preparations, potentially impacting teacher education, especially in terms of skill acquisition and experience.

Graduates from education faculties with pedagogical formation are expected to have completed professional and field knowledge courses. The Ministry of National Education's expectations for teacher candidates' professional competencies are outlined in the 2017 competencies annex (MEB, 2017), which are categorized into general culture, general ability, and vocational and particular field competencies.

The implementation of distance education can present challenges, particularly in interactive and applied areas. This is especially relevant for art teaching programs within education faculties, where applied courses hold significant importance. Conducting application-oriented courses away from workshops during this process has led to various difficulties (Baş, Gül, Çopuroğlu, Baş & Ejderha, 2023). Therefore, assessing the impact of distance education on visual arts teacher candidates' practical and theoretical training is crucial to determine its effect on their readiness for their future professions.

Method. The objective of this study is to assess the distance education experiences of visual arts teacher candidates during the COVID-19 pandemic with a focus on "general competencies of the teaching profession". This research employed a concurrent mixed-methods approach. The quantitative analysis involved 103 teacher candidates enrolled in the Department of Fine Arts Education, Art Teaching Program at Fırat University's Faculty of Education. For the qualitative segment, 5 academics specializing in visual arts education from various Turkish universities participated.

Data collection for this study involved the administration of a 26-item "Survey for the Evaluation of Distance Education Processes of Visual Arts Teacher Candidates" to students in the Art Teaching Program at Fırat University. Additionally, 10-question interviews entitled "Academics' Evaluations on the Evaluation of Visual Arts Teacher Candidates' Distance Education Processes" were conducted with faculty members involved in the distance education process for visual arts teacher candidates.

Results. The self-evaluation of personal performance and success in distance education is 53.4% positive, while opinions about the teaching processes offered are 42.7% positive. 35% of teacher candidates are undecided about the suitability of the measurement and evaluation processes for their purpose. Additionally, 35% of prospective teachers positively evaluated the efficiency of theoretical courses, but 34% had a negative evaluation of the efficiency of practical courses. Visual arts teacher candidates reported a 35% loss in academic education during this period. The preferred education method for undergraduate education is face-to-face, with 74.8% supporting this approach. All academicians expressed concerns that teacher candidates could not reach the teaching competencies

of undergraduate courses conducted via distance education at the targeted level for various reasons. A2 and A3 also stated that this two-year process was found to be inefficient.

Discussion and Conclusion. The study found that visual arts teacher candidates generally viewed theoretical courses in distance education as effective, but they expressed dissatisfaction with the quality of applied courses and considered their academic progress to be lacking. Furthermore, the candidates felt that they were unable to attain the essential competencies required for their profession at the desired level. Interviews with educators also revealed that while distance education has its advantages, there is a consensus that teacher candidates need to enhance their technological skills. The study also showed that the perspectives of teacher candidates from various universities closely echoed the assessments of educators from different institutions, indicating that the challenges faced by students are consistent across the board.

Visual arts education program candidates generally have favorable perceptions of the theoretical courses in their distance education program. However, they have expressed concerns regarding the quality of the applied courses and feel that their academic progress has been affected as a result. It is evident that there is a need for further discussion and improvement in the practical dimension of distance education in the field of visual arts. Interviews with academics have revealed the potential for enhancing the technology knowledge of teacher candidates, despite acknowledging the positive aspects of distance education. While delivering theoretical courses through distance education is considered cost-effective, teacher candidates feel that they need additional support to attain the general competencies of the teaching profession.

Many academics believe that the structure of applied courses and distance education are incompatible and argue that courses would be more effective if conducted in person within their natural environment. On the other hand, they are open to the idea of conducting theoretical courses remotely and express positive views on hybrid education.

Teacher candidates feel that they are unable to access the necessary field knowledge and effectively plan education and training processes through distance education, leading them to prefer face-to-face education for visual arts education. This suggests that teacher candidates are skeptical about achieving the required knowledge and skills through distance education.

In consideration of these findings, it is advisable to prioritize in-person education for the training of visual arts teachers, particularly given the swift shift to distance learning and its limitations in effectively delivering this training. Nevertheless, the benefits of distance education should not be overlooked. Therefore, in the training of visual arts educators, there should be an emphasis on harnessing hybrid education opportunities, and efforts should be made to raise awareness about hybrid education within the visual arts education community. The shift to hybrid education following the earthquake that occurred in our country after the COVID-19 pandemic demonstrates the inevitability of this process. Consequently, it is recommended to focus on enhancing teaching processes and environments, as well as monitoring the attitudes and competencies of the art education community about distance education.

Giriş

COVID-19 pandemisi dünyanın her yerinde yaşamın tümünü etkilediği gibi eğitim-öğretim süreçlerini de doğrudan etkilemiştir. Bu süreçte eğitim-öğretimin aksamaması adına devreye çevrimiçi eğitim yöntemleri girmiştir. Ülkemizde ilk vakanın 13 Mart 2020 tarihinde tespit edilmesi ile birlikte eğitime bir süre ara verilmesinin ardından diğer eğitim kurumları gibi üniversitelerde de çevrimiçi öğretim sistemleri kullanılmıştır. Zorunlu kısıtlamalar her alanda hâkimiyetini gösterdiği gibi eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları da, ilgili teorik derslerini ve uygulamalı derslerini uzaktan eğitim ile devam etmişlerdir.

Uzaktan eğitim, öğrenen ve öğreticinin bilgi teknolojilerini farklı zaman ve mekânlarda kullanabildiği çağdaş bir eğitim yöntemidir (Moore ve Kearsley, 2011). Bozkurt (2017), Türkiye’de uzaktan eğitimin tarihsel gelişimine yönelik yaptığı çalışmada uzaktan eğitim tarihinin dört dönemden oluştuğunu belirtmektedir. Bu dönemler;

- “1.Dönem Kavramsal (1923-1955),
- 2.Dönem Mektupla (1956-1975),
- 3.Dönem Radyo-Televizyon (1976-1995),
- 4.Dönem İnternet-Web (1996-...)” Bozkurt (2017) olarak sıralanmaktadır.

Uzaktan eğitim alanında gerekli olan alt yapıya sahip olursa bile öğrenciler ve öğretmenler tarafından bu yeniliğe uyum sağlamakta sorunlar yaşanmıştır (Allen, Rowan & Singh, 2020). Diğer tarafta Şahin (2021) pandemi sürecinin uzaktan eğitim yöntemini kullanmada ve bu yöndeki ilginin artması yönünde katkıda bulunduğunu belirtmektedir.

Eğitim fakültelerinde zorunlu olarak geçilen uzak eğitimin, öğretmen adaylarının deneyimlerinin ve kazanımlarına ulaşmalarında aksaklıklar yaşanabileceği ve bu sürecin ilk etapta normal karşılanmayacağı ön görülmüştür. Araştırmasında pandeminin etkisinin kısa zamanda artmasıyla uzaktan eğitime hızlı bir giriş yapıldığını belirten Söylemez (2020) durumun acil oluşundan kaynaklı yapılması planlanan hazırlıklarında gerçekleştirilmediğini ifade etmiştir. Dolayısıyla bu süreçte öğretmen eğitimi alanında özellikle yeterliliklerin kazanımına yönelik beceri edinimi ve deneyim kazanma noktasında etkilenmelerin olması muhtemeldir.

Eğitim fakültelerinden mezun olan ve pedagojik formasyona sahip olan öğretmen adaylarının meslek ve alan bilgisi derslerini başarıyla tamamlamış olmaları beklenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinin sonucunda kazanmasını beklediği mesleki yeterlikler, 2017 yılında yayımlanan yeterlikler ekinde mevcuttur (MEB, 2017). Bu yeterlikler genel kültür-genel yetenek, mesleki ve özel alan yeterlikleri şeklinde üç ana tema altında toplanmıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığının yayımladığı yönergeye göre “öğretmenlik uygulaması” dersleriyle ilgili eğitim fakültesi öğrencilerinden öğretmenlik alanına uygun davranış ve göstergelerin aynı zamanda planlamaların yapılabilmesi beklenmektedir (MEB, 2018). Gerçek okul ortamlarında sürdürülen öğretmenlik uygulaması dersleri öğretmen adaylarına okul atmosferinde etkileşim fırsatları sunmaktadır (Walshaw, 2004). Ülkemizde öğretmen adayları mezuniyet öncesinde aldıkları öğretmenlik uygulamalarının sonunda öğretmen yeterlilikleri açısından değerlendirilmektedir. Ancak pandemi dönemiyle acil olarak geçiş yapılmak zorunda kalınmasından ötürü uzaktan eğitim sürecinde,

öğretmen adaylarının bu yeterliliklere ulaşma ve öğretmenlik uygulaması derslerinin sağladığı deneyime sahip olmaları hususu araştırmacıları düşündürmektedir. Çünkü araştırmalar pandemi nedeniyle son sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerinde gerçek ortam uygulamalarından uzak olarak sadece ders planı hazırlayıp sınıf ortamındaymış gibi video-kayıt yöntemiyle ders anlatarak tamamlamış olduklarını ortaya koymaktadır (Eti & Karaduman, 2020).

Uzaktan eğitim süreci özellikle etkileşimli ve uygulamalı alanlarını zora sokabilir. Eğitim fakülteleri bünyesindeki resim iş öğretmenliği programları da uygulama derslerinin ağırlıkta olduğu bu alanlardan biridir. Bu süreçte genel yapısına uygun olmayan uygulama ağırlıklı derslerin atölyelerden uzakta yürütülmesi çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir (Baş, Gül, Çopuroğlu, Baş & Ejderha, 2023). Bu doğrultuda araştırmada pandemi döneminde görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan yürütülen eğitim öğretim süreci sonunda öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerine (ÖMGY) ulaşabilmeleri araştırmaya değer görülmüştür. Öğrenimini tamamlamış olan bir öğretmen adayından öğretmenlik mesleği yeterliklerine sahip olması beklenilmektedir ancak uzaktan eğitim sürecinin ise adaylar açısından bu yeterliliklere ulaşmada sorunlar oluşturması olası bir ihtimaldir.

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süresince gerek uygulama gerek teorik alanda aldıkları eğitimin mesleki genel bilgi ve becerilere ulaşma konusunda durumun ortaya konması, kayıplara yol açıp açmadığının belirlenmesi ve değerlendirilmesi onların gelecekteki mesleklerine yönelik hazırbulunuşluklarında göstergesi olarak önemli görülmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı COVID-19 pandemi sürecinde, görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan yürütülen eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlikler açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın kapsamında iki ana ve onların altında belirtilen alt araştırma sorularına yanıt aranmıştır. Bunlar;

1. Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim sürecinde ÖMGY'ne ulaşılma durumuna yönelik görüşleri nelerdir?
2. Akademisyenlerin, uzaktan eğitim sürecinde görsel sanat öğretmeni adaylarının ÖMGY'ne ulaşma durumlarına yönelik değerlendirmeleri nasıldır?

Yöntem

Bu çalışmada karma (nicel-nitel) yöntem araştırması, eş zamanlı karma araştırma deseni kullanılmıştır. Karma yöntem bir araştırma sahasında nicel ve nitel yaklaşım içeren verilerden elde edilen sonuçların bütüncül bir yaklaşım ile ele alındığı bir araştırma yöntemidir (Katıtaş, 2019). Araştırmada görsel sanatlar öğretmeni adayların COVID-19 pandemisi ile başlayan uzaktan eğitim süreçlerinin, ÖMGY'i açısından değerlendirilerek bu sürecin yarattığı olası kaybın ortaya konması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda öğrencilerin bu süreçle ilgili görüşlerine başvurulmuştur. Diğer taraftan alan uzmanı akademisyenlerin görsel sanatlar öğretmeni yetiştirme eğitiminde uzaktan eğitim süreçlerine yönelik değerlendirmelerine ulaşmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın ilk araştırma sorusu için tarama deseninde bir yol izlenmiştir. Bu desen türünün kullanılması ile görsel sanatlar öğretmeni adaylarının hazırlanan anket sorularına karşılık verdikleri cevapların birbiri ile olan ilişkileri Gül, A. ve Baş, Ş. (2024). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(3), 2286-2304.*
DOI. 10.51460/baebd.1497822

ve olası değişkenliklerine göre verdikleri yanıtların farklılıkların ortaya koyulması ve değişkenliklere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın ikincil amacı doğrultusunda durum deseninde (Merriam, 1998) bir yol izlenerek akademisyenlerin durum değerlendirmelerine yönelik derinlemesine görüş ve düşüncelerine ulaşılmak hedeflenmiştir.

Sayfa | 2292 Çalışma grubu

Araştırmanın nicel bölümünde Fırat Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği anabilim dalı öğrencileri örneklem grubu olarak seçilmiştir. 2021-2022 akademik yılı güz dönemi içerisinde öğrenim gören 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile 2021 ve 2022 yıllarında mezun olan toplam 103 görsel sanatlar öğretmeni gönüllü olarak araştırmaya katılım sağlamıştır. Örneklem grubunun; 73 (%70,9)'ü kadın, 30 (%29,1)'u erkektir. Sınıflara göre ayrıldığında 2.sınıflar 7 (%6,8), 3.sınıflar 39 (%37,9), 4.sınıflar 23 (%22,3), 2020 yılı mezunu (Mezun 1) 20 (%19,4), 2021 yılı mezunu (Mezun 2) 14 (%13,6) kişiden oluşmaktadır. Bu grubu oluşturan öğretmen adaylarının COVID-19 pandemisinin öncesinde çoğunlukla herhangi bir eğitim almadıkları, derslere çoğunlukla telefon kullanarak katılım sağladıkları ve derslere çoğunlukla çevrimiçi katılım gösterdikleri gözlemlenmiştir. Ancak mezun grubunda olan öğretmen adaylarının çoğunluğu derslere çevrimdışı katılım göstermişlerdir. Ayrıca GSÖA'lar bu süreçte yapılan derslere çoğunlukla katılmışlardır. Ayrıca yapılan anket çalışmasına katılan öğretmen adaylarının kendilerine yöneltilen soruların tamamına yanıt vermiş oldukları gözlemlenmiştir.

Araştırmanın nitel amacına yönelik veri toplanan akademisyen grubu ise Türkiye'nin beş farklı üniversitesinde görev yapan 4'ü kadın 1'i erkek 5 akademisyen ile görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin kayıtları veri düzenleme açısından ve gizlilik esasına göre katılımcıların A1, A2, A3, A4 ve A5 olarak kodlaması yapılmıştır.

Veri toplama araçları

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla: Fırat Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği anabilim dalı öğrencileri için 26 maddelik, "Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitim Süreçlerinin Değerlendirilmesi Anketi" uygulanmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar öğretmeni adaylarına eğitim veren akademisyenlerle 10 soruluk, "Akademisyenlerin Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitim Süreçlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Değerlendirmeleri" başlıklı mülakat gerçekleştirilmiştir.

Uzaktan eğitim süreçlerinin değerlendirilmesi anketi maddeleri tasarlanırken belirlenen problem durumuna yönelik farklı kaynaklardan literatür taraması yapılarak araştırmacı tarafından taslak oluşturulmuştur. Daha sonra, uzaktan eğitim sürecinde; öğretmen adaylarının öz değerlendirmeleri, süreç değerlendirmeleri ve süreci ÖMGY açısından değerlendirmeleri olarak üç farklı çatı altında soru maddeleri hazırlanmış, daha sonra sorular üzerinde bir alan uzmanı, bir dil uzmanı ve bir ölçme değerlendirme uzmanının da önerilerine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Son durumda görüş anketi 20 adet 5'li likert tipi soru olmak üzere toplamda 26 adet soru ve 2 bölümden oluşturulmuştur. Akademisyenler için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış mülakat

sorularında ise yine uzman görüşleri doğrultusunda gerekli elemeler sonrasında 5 adet görüşme sorusu şeklinde oluşturulmuştur.

Verilerin analizi

Sayfa | 2293

Öğretmen adaylarına uygulanan anket soruları ile toplanan veriler IBM SPSS Statistics 22 programında her bir sorunun betimsel analizle frekans, yüzdeleri hesaplanarak ve çapraz tablo (CrossTab) tekniği kullanılarak sayısal veriler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Sweet ve Grace-Martin (2003), çapraz tablo genelde sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalarda araştırmacıların kullandığı iki kategorik değişken arasındaki ilişkinin incelenmesi açısından uygulanmaktadır. Nitel veri analizleri için tematik analiz kullanılmıştır. Analizler raporlaştırılırken her iki katılımcı grubundan elde edilen bulgular ayrı başlıklar altında bulgular bölümünde sunulmuş ve araştırmacının son bölümünde birlikte tartışılmıştır.

Bulgular

Görsel sanatlar öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde ÖMGY'ne ulaşma durumuna yönelik görüşleri

Tablo 1. incelendiğinde, öğretmen adaylarının görüşlerinin frekanslarında bazı önemli farklılıklar gözlemlenmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde kendi kişisel performans ve başarılarına yönelik öz değerlendirmeleri %53,4 olumlu, aynı zamanda onlara sunulan öğretim süreçlerine yönelik görüşleri de %42,7 olumlu yöndedir. Öğretmen adaylarının bu süreç içerisinde ölçme ve değerlendirme süreçlerinin amacına uygunluğuna yönelik görüşlerinin %35 kararsız yöndedir. Teorik derslerin verimliliğini %35'olumlu değerlendiren öğretmen adaylarının %34 uygulamalı derslerin verimliliğini olumsuz değerlendirmişlerdir. Görsel sanatlar öğretmen adayları geçirdikleri bu süreçte akademik eğitim sürecini %35 kesinlikle kayıp görmekteyler. Lisans eğitimi için uygun olduğunu düşündükleri eğitim yöntemi ise %74,8 yüz yüze eğitimidir.

Tablo 1.

Görsel sanatlar öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri

Görüşler	Değerler f (%)				
Kişisel performans ve başarılarına yönelik öz değerlendirmeleri	Çok iyi 20 (%19,4)	İyi 55 (%53,4)	Kararsızım 13 (%12,6)	Kötü 12 (%11,7)	Çok kötü 3 (%2,9)
Sunulan öğretim süreçlerine yönelik değerlendirmeleri	Çok iyi 6 (%5,8)	İyi 44 (%42,7)	Kararsızım 25 (%24,3)	Kötü 24 (%23,3)	Çok kötü 4 (%3,9)
Ölçme ve değerlendirme süreçlerinin amacına uygunluğuna yönelik eleştirileri	Kesinlikle Uygun 4 (%3,9)	Uygun 31 (%30,1)	Kararsızım 36 (%35,0)	Uygun değil 24 (%23,3)	Kesinlikle uygun değil 8 (%7,8)
Teorik derslerin verimlilik açısından değerlendirmeleri	Çok iyi 8 (%7,8)	İyi 36 (%35,0)	Kararsızım 21 (%20,4)	Kötü 30 (%29,1)	Çok kötü 8 (%7,8)
Uygulamalı derslerin verimlilik açısından değerlendirmeleri	Çok iyi 4 (%3,9)	İyi 23 (%22,3)	Kararsızım 13 (%12,6)	Kötü 35 (%34,0)	Çok kötü 28 (%27,2)

Akademik eğitim sürecinin kayıp olarak görme durumları	Kesinlikle kayıp değil	Kayıp değil	Kararsızım	Kayıp	Kesinlikle kayıp
	9 (%8,7)	15 (%14,6)	23 (%22,3)	20 (%19,4)	36 (%35,0)
Lisans eğitimi için uygun olduğunu düşündükleri eğitim	Yüz yüze eğitim		Uzaktan eğitim	Hibrit/Karma eğitim	
	77 (%74,8)		5 (%4,9)	21 (%20,4)	

Tablo 2. incelendiğinde, öğretmen adaylarının çoğunluğu (%74,8) yüz yüze eğitimi tercih etmektedir. Aynı zamanda yüz yüze eğitimi tercih eden öğretmen adaylarının %33 bu süreçte aldıkları akademik eğitim sürecinin kesinlikle kayıp olduğunu düşünmektedirler. Uygulamalı derslerin verimliliğini (%34,0) kötü değerlendiren öğretmen adaylarının %31,1'i yüz yüze eğitimi tercih etmiştir. Lisans eğitimi için tercih edilen yüz yüze eğitimin (%74,8) teorik derslerin verimliliğini açısından yapılan değerlendirmeler sonucunda (%35,0) iyi olarak değerlendiren öğretmen adaylarının seçtikleri eğitim yöntemi %20,4'ü yüz yüze eğitimi tercih etmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri İçin Tercih Ettikleri Eğitim Yöntemleriyle Diğer Bazı Görüşleri ile Karşılaştırılması: f (%)

		Eğitim yöntemi			Toplam
		Yüz yüze eğitim	Uzaktan eğitim	Hibrit/ Karma eğitim	
Sınıf	2	5 (%4,9)	0 (%0,0)	2 (%1,9)	7 (%6,8)
	3	26 (%25,2)	3 (%2,9)	10 (%9,7)	39 (%37,9)
	4	16 (%15,5)	2 (%1,9)	5 (%4,9)	23 (%22,3)
	Mezun 1	16 (%15,5)	0 (%0,0)	4 (%3,9)	20 (%19,4)
	Mezun 2	14 (%13,6)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	14 (%13,6)
Akademik eğitim süreci kayıp olarak görme	Kesinlikle kayıp	34 (%33,0)	0 (%0,0)	2 (%1,9)	36 (%35,0)
	Kayıp	17 (%16,5)	0 (%0,0)	3 (%2,9)	20 (%19,4)
	Kararsızım	14 (%13,6)	1 (%1,0)	8 (%7,8)	23 (%22,3)
	Kayıp değil	10 (%9,7)	2 (%1,9)	3 (%2,9)	15 (%14,6)
Uygulamalı derslerin verimliliği	Kesinlikle kayıp değil	2 (%1,9)	2 (%1,9)	5 (%4,9)	9 (%8,7)
	Çok iyi	1 (%1,0)	1 (%1,0)	2 (%1,9)	4 (%3,9)
	İyi	13 (%12,6)	2 (%1,9)	8 (%7,8)	22 (%21,6)
	Kararsızım	9 (%8,7)	1 (%1,0)	3 (%2,9)	13 (%12,6)
	Kötü	32 (%31,1)	0 (%0,0)	3 (%2,9)	35 (%34,0)
Teorik derslerin verimliliği	Çok kötü	22 (%21,4)	1 (%1,0)	5 (%4,9)	28 (%27,2)
	Çok iyi	3 (%2,9)	2 (%1,9)	3 (%2,9)	8 (%7,8)
	İyi	21 (%20,4)	1 (%1,0)	14 (%13,6)	36 (%35,0)
	Kararsızım	17 (%16,5)	1 (%1,0)	3 (%2,9)	21 (%20,4)
	Kötü	29 (%28,2)	1 (%1,0)	0 (%0,0)	30 (%29,1)
Çok kötü	7 (%6,8)	0 (%0,0)	1 (%1,0)	8 (%7,8)	
Toplam		77 (%74,8)	5 (%4,9)	21 (%20,4)	103 (%100)

Tablo 3. İncelendiğinde, öğretmen adayları uzaktan eğitimde akademik eğitim sürecini (%35,0) kayıp görmektedirler. Diğer görüşler ile karşılaştırıldığında bazı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu akademik süreci kesinlikle kayıp görenlerin öz değerlendirmelerinde ise %5,8'inin kararsız, %6,8'inin kötü,

Gül, A. ve Baş, Ş. (2024). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 2286-2304.

DOI. 10.51460/baebd.1497822

%2,9'unun kendilerini çok kötü değerlendirdikleri görülmektedir. Akademik süreci kayıp görenlerin çoğunluğu %35,0'ın %12,6'sı sunulan öğretim süreçlerini kötü değerlendirmektedir.

Tablo 3.

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitimde Akademik Eğitim Sürecini Kayıp Olarak Görme Durumları ile Diğer Bazı Görüşleri ile Karşılaştırılması: f (%)

		Akademik eğitim sürecinin kayıp olarak görme					
		Kesinlikle düşünüyorum	Düşünüyorum	Kararsızım	Düşünmüyorum	Kesinlikle düşünmüyorum	Toplam
Öz değerlendirme	Çok iyi	6 (%5,8)	5(%4,9)	3 (%2,9)	4 (%3,9)	2 (%1,9)	0 (%19,4)
	İyi	14 (%13,6)	10 (%9,7)	16 (%15,5)	8 (%7,8)	7 (%6,8)	55 (%53,4)
	Kararsızım	6(%5,8)	3 (%2,9)	3 (%2,9)	1 (%1,0)	0 (%0,0)	13 (%12,6)
	Kötü	7 (%6,8)	2 (%1,9)	1 (%1,0)	2 (%1,9)	0 (%0,0)	12 (%11,7)
Sunulan öğretim süreçlerini değerlendirme	Çok kötü	3 (%2,9)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	3 (%2,9)
	Çok iyi	0 (%0,0)	2 (%1,9)	1 (%1,0)	1 (%1,0)	2 (%1,9)	6 (%5,8)
	İyi	9 (%8,7)	9 (%8,7)	15 (%14,6)	9 (%8,7)	2 (%1,9)	44 (%42,7)
	Kararsızım	10 (%9,7)	4 (%3,9)	5 (%4,9)	4 (%3,9)	2 (%1,9)	25 (%24,3)
Toplam	Kötü	13 (%12,6)	5 (%4,9)	2 (%1,9)	1 (%1,0)	3 (%2,9)	24 (%23,3)
	Çok kötü	4 (%3,9)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	4 (%3,9)
Toplam		36 (%35,0)	20 (%19,4)	23 (%22,3)	15 (%14,6)	9 (%8,7)	103(%100)

Tablo 4. incelendiğinde, öğretmen adayları uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmenlik yeterliliklerine (%29,1) ulaşamadıklarını düşünürken ileriki mesleki hayatlarında öğrenme ve öğretme süreçlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerini (%38,8) etkin olarak kullanabileceklerini düşünmektedirler.

Tablo 4.

Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının, Uzaktan Eğitim Sürecinde ÖMGY'ne Ulaşma Durumlarına Yönelik Görüşlerinin Betimsel Bulguları: f (%)

	Kesinlikle düşünüyorum	Düşünüyorum	Kararsızım	Düşünmüyorum	Kesinlikle düşünmüyorum
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerine ulaşabilme durumlarına yönelik düşünceleri	4 (%3,9)	21 (%20,4)	25 (%24,3)	30 (%29,1)	23 (%22,3)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının görsel sanatlar eğitimi ve öğretimi için gerekli olan bilgi ve becerileri kazanabilme durumlarına yönelik düşünceleri	4 (%3,9)	18 (%17,5)	30 (%29,1)	32 (%31,1)	19 (%18,4)
Uzaktan yürütülen öğretmenlik uygulaması (staj) dersi ile öğretmen adaylarının yeterli deneyime ve başarıya ulaşabildiğini düşünüyor musunuz?	2 (%1,9)	18 (%17,5)	19 (%18,4)	30 (%29,1)	34 (%33,0)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının öğretmenlik alan bilgisine yeterli düzeyde ulaşabildiklerini düşünüyor musunuz?	2 (%1,9)	15 (%14,9)	33 (%32,0)	34 (%33,0)	19 (%18,4)

Gül, A. ve Baş, Ş. (2024). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 2286-2304.

DOI. 10.51460/baebd.1497822

Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında öğretmenlik mevzuatına uygun davranabileceklerini düşünüyor musunuz?	4 (%3,9)	26 (%25,2)	34 (%33,0)	27 (%26,2)	12 (%11,7)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlayabileceğini düşünüyor musunuz?	4 (%3,9)	22 (%21,4)	33 (%32,0)	35 (%34,0)	9 (%8,7)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında etkili bir öğrenme ortamı hazırlayabileceğini düşünüyor musunuz?	2 (%1,9)	22 (%21,4)	40 (%38,8)	26 (%25,2)	13 (%12,6)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında öğrenme ve öğretme süreçlerini etkin bir şekilde yönetebileceğini düşünüyor musunuz?	4 (%3,9)	22 (%21,4)	35 (%34,0)	31 (%30,1)	11 (%10,7)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında öğrenme ve öğretme süreçlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanabileceğini düşünüyor musunuz?	11 (%10,7)	40 (%38,8)	32 (%31,1)	17 (%16,5)	3 (%2,9)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında ölçme ve değerlendirme süreçlerini amacına uygun yürütebileceğini düşünüyor musunuz?	4 (%3,9)	39 (%37,9)	35 (%34,0)	22 (%21,4)	3 (%2,9)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında öğrencilerinin gelişimini destekleyici tutum ve davranışları sergileyebileceğini düşünüyor musunuz?	7 (%6,8)	36 (%35,0)	37 (%35,9)	18 (%17,5)	5 (%4,9)
Uzaktan yürütülen lisans dersleri ile öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında gerekli olan etkili iletişim ve iş birliği becerilerine ulaşabildiklerini düşünüyor musunuz?	4 (%3,9)	32 (%31,1)	31 (%30,1)	29 (%28,2)	7 (%6,8)

Tablo 5. incelendiğinde, sunulan öğretim süreçlerini (%42,7) iyi değerlendiren öğretmen adaylarının %15,5'i ÖMGY'ne ulaşabildiklerini düşünmektedirler. Kendi kişisel performans ve başarılarına yönelik (%53,4) iyi değerlendirme yapan öğretmen adaylarının %16,5'i ÖMGY'ne ulaşabildiklerini düşünmemektedirler. Akademik süreci (%35,0) kayıp gören öğretmen adaylarının %13,6'sı ÖMGY'ne kesinlikle ulaşamadıklarını düşünmektedirler. Uygulamalı derslerin verimliliğini (%34,0) kötü olduğu görüşünü bildiren öğretmen adaylarının %16,5'i ÖMGY'ne ulaşabildiklerini düşünmemektedirler.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (3), 2286-2304.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (3), 2286-2304.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 5.

Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının, Uzaktan Eğitim Sürecinde ÖMGY'ne Ulaşma Durumlarına Yönelik Görüşlerinin Diğer Bazı Görüşleri ile Karşılaştırılması: f (%)

		ÖMGY'ne ulaşabilme düşünceleri				Kesinlikle düşünmüyorum	Toplam
		Kesinlikle düşünüyorum	Düşünüyorum	Kararsızım	Düşünmüyorum		
Sunulan öğretim süreçlerine yönelik genel değerlendirmeleri	Çok iyi	0 (%0,0)	2 (%1,9)	3 (%2,9)	0 (%0,0)	1 (%1,0)	6 (%5,8)
	İyi	4 (%3,9)	16 (%15,5)	12 (%11,7)	12 (%11,7)	0 (%0,0)	44 (%42,7)
	Kararsızım	0 (%0,0)	2 (%1,9)	7 (%6,8)	8 (%7,8)	8 (%7,8)	25 (%24,3)
	Kötü	0 (%0,0)	1 (%1,0)	2 (%1,9)	9 (%8,7)	12 (%11,7)	24 (%23,3)
	Çok kötü	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%1,0)	1 (%1,0)	2 (%1,9)	4 (%3,9)
Öz değerlendirme	Çok iyi	0 (%0,0)	7 (%6,8)	5 (%4,9)	3 (%2,9)	5 (%4,9)	20 (%19,4)
	İyi	3 (%2,9)	14 (%13,6)	12 (%11,7)	17 (%16,5)	9 (%8,7)	55 (%53,4)
	Kararsızım	1 (%1,0)	0 (%0,0)	5 (%4,9)	3 (%2,9)	4 (%3,9)	3 (%11,7)
	Kötü	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%1,0)	7 (%6,8)	4 (%3,9)	12 (%11,7)
	Çok kötü	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%1,9)	0 (%0,0)	1 (%1,0)	3 (%2,9)
Akademik eğitim sürecini kayıp görme	Kesinlikle kayıp	1 (%1,0)	3 (%2,9)	6 (%5,8)	12 (%11,7)	14 (%13,6)	36 (%35,0)
	Kayıp	1 (%1,0)	4 (%3,9)	4 (%3,9)	7 (%6,8)	4 (%3,9)	20 (%19,4)
	Kararsızım	0 (%0,0)	8 (%7,8)	9 (%8,7)	4 (%3,9)	2 (%1,9)	23 (%22,3)
	Kayıp değil	1 (%1,0)	4 (%3,9)	4 (%3,9)	6 (%5,8)	0 (%0,0)	15 (%14,6)
	Kesinlikle kayıp değil	1 (%1,0)	2 (%1,9)	2 (%1,9)	1 (%1,0)	3 (%2,9)	9 (%8,7)
Uygulamalı derslerin verimliliği	Çok iyi	1 (%1,0)	2 (%1,9)	1 (%1,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	4 (%3,9)
	İyi	2 (%1,9)	9 (%8,7)	8 (%7,8)	4 (%3,9)	0 (%0,0)	23 (%22,3)
	Kararsızım	0 (%0,0)	4 (%3,9)	5 (%4,9)	3 (%2,9)	1 (%1,0)	13 (%12,6)
	Kötü	1 (%1,0)	4 (%3,9)	7 (%6,8)	17 (%16,5)	6 (%5,8)	35 (%34,0)
	Çok kötü	0 (%0,0)	2 (%1,9)	4 (%3,9)	6 (%5,8)	16 (%15,5)	28 (%27,2)
Teorik derslerin verimliliği	Çok iyi	1 (%1,0)	2 (%1,9)	5 (%4,9)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	8 (%7,8)
	İyi	2 (%1,9)	13 (%12,6)	8 (%7,8)	9 (%8,7)	4 (%3,9)	36 (%35,0)
	Kararsızım	1 (%1,0)	3 (%2,9)	9 (%8,7)	4 (%3,9)	4 (%3,9)	21 (%20,4)
	Kötü	0 (%0,0)	3 (%2,9)	3 (%2,9)	15 (%14,6)	9 (%8,7)	30 (%29,1)
	Çok kötü	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%1,9)	6 (%5,8)	8 (%7,8)
	Toplam	4 (%3,9)	21 (%20,4)	25 (%24,3)	30 (%29,1)	23 (%22,3)	103 (%100)

Akademisyenlerin uzaktan eğitim sürecinde görsel sanat öğretmen adaylarının ÖMGY'ne ulaşma durumlarına yönelik görüşleri

Akademisyenlerin dördü (A1, A2, A3, A5) üniversitelerde genel olarak uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitiminde dijital farklı platformlardan yararlandığı, bazı mekân düzenlemelerinin yapıldığı ve ağırlıklı süreci canlı tutmak için ödevlendirmeye gidildiğini ifade etmişlerdir.

Ayrıca, akademisyenlerin alınan görüşlere göre iki akademisyen teknolojik alt yapılarının iyi olduğunu ifade ederken üç akademisyende teknik yetersizliklerden şikâyet ettiği söylenilebilir. Akademisyenlerden biri (A2) süreçte çok zorluk çekmediklerini yalnızca tecrübesiz olduklarını ifade ederken bir diğer akademisyen (A4) üniversitelerinin teknolojik alt yapısının iyi olduğu için süreci de buna paralel olarak iyi yürüttüklerini ifade etmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde yapılan değerlendirme süreçleri üzerine görüş bildiren akademisyenler (A1, A2, A3, A4, A5) değerlendirmeler yapılırken sağlıklı bir değerlendirilmenin yapılmadığını değerlendirmelerin sadece ödevlendirilme ile yapıldığını ve uygulama süreçlerindeki sorunlar ile ilgili olarak öğrencilerin kopyaya yöneldiği dışarıdan alınan kontrolsüz destekler olduğunu gözlemlemişlerdir. Ayrıca bu sistem üzerinden öğretmen adaylarının notlarının yüksek tutulmasından dolayı değerlendirmelerin uygun bir şekilde yapılmadığını bu sebeple de objektif bir değerlendirmenin olmadığını ve fazla zaman aldığı görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu durumu A3; "...bu süreçte öğrenciler ne yapabildiyse kabul ettik, yüz yüze eğitimde yaptıkları işlerin en fazla 3/1'ini yaptırabildik", şeklinde ifade etmiştir.

Ayrıca sınavların güvenilirliği olmadığını görüşünü bildiren akademisyenlerin (A3, A4, A5) yanı sıra bazı akademisyenler (A1, A3, A4) ödevlendirilme ile yapılan çalışmaların dijital olması ve bu şekilde değerlendirilme yapıldığını ifade etmişlerdir. Sınavların güvenilirliği olmadığı durumunu A5; "...yapılan işlerin ne kadar da kendilerinin yaptığını bilemiyoruz bu açıdan yapılan değerlendirmelerin gerçekçi olduğunu düşünmüyorum", şeklinde ifade etmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrenim gören öğretmen adaylarının süreçte çaba gösterdiklerini ancak başarıya ulaşamadıklarını A3; "...özetle bu öğrenciler atölye derslerinden eksik kalarak geçtiler" şeklinde ifade etmiştir.

Görüşleri alınan bazı akademisyenler (A2, A3, A5) öğretmen adaylarının çoğunun farklı imkânlarda yaşadığından dolayı sıkıntılar çektiğini bunlardan bazılarının internet imkânlarının olmamaları, kırsal alanda yaşamalarından kaynaklı teknik sıkıntılar çekmeleri ve ders esnasında öğrencilerin kameralarını açamamaları olarak ifade etmişlerdir.

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uygulama ağırlıklı atölye derslerinin uzaktan yürütülmesi sonucunda genel olarak olumsuz görüş bildiren akademisyenler (A1, A2, A3, A4, A5) uygulamalardaki atölye gereksiniminin eksik kaldığını ve yaparak yaşayarak öğrenmenin daha iyi olduğunu düşündüklerinden dolayı uygulama derslerinin yüz yüze olmasının gerektiğini bu şekilde verim alınmadığını dile getirmişlerdir. Görsel sanatlar öğretmeni eğitimi için gelecek zamanda hibrit eğitimi

uygun gören akademisyenler (A1, A2, A3) uygulama ağırlıklı derslerin yürütülmesinde yüz yüze eğitimin olması gerektiğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda A1; “...direkt müdahale edemediğim için olay büyüyor, yanlış yöne gidiyor ve zaman kaybı oluyor”, şeklinde dile getirirken bu konuda A3; “...uzaktan resim eğitimi, özgün baskı gibi uygulama yöntemlerine ihtiyacı olan alanların atölye gereksinimleri var ve bunları uzaktan eğitimin karşılaması mümkün değil” şeklinde ifade etmiştir.

Ayrıca akademisyenler uygulama derslerinin sunumunun uzaktan eğitim ile sunulmasının oldukça zor olmasından kaynaklı öğretimin sağlanamaması görüşündedirler. Bu konuda A4; “...yüz yüze olmanın, örnek görmenin ve dokunmanın eğitimde çok önemli olduğunu biliyoruz”, şeklinde ifade etmişlerdir.

Akademisyenlerin bu olumsuz söylemlerine karşı A1 dijital destekli gerçekleşen uygulamalı olarak işlenen perspektif dersinin verimli geçtiğini ifade etmiştir.

Akademisyenlerin hepsi, öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ile yürütülen lisans derslerinin öğretmenlik yeterliklerine hedeflenen düzeyde çeşitli sebeplerden dolayı ulaşamadıkları görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda A2 ve A3 iki yıllık bu sürecin verimsiz geçtiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlik yeterliklerine ulaşabilmelerine yönelik bu konuda:

A3; “...adayın Kendi alanıyla ilgili bir donanıma sahip olması imkânsız”,

A4; “...bizler yaşayarak, göstererek, rol model olarak öğrenciye sınıf yönetiminin ve ölçmenin ne olduğunu anlatmaya çalışırız. Fakat pandemi sürecinde bunları gerçekleştiremedik”,

A5; “...tabii ki sınıf ortamını bizzat yaşamadı öğretmenlik uygulaması dersini alan öğrencilerimiz. Çocuklarla aynı ortamda bulunamadılar”, şeklinde kendilerini ifade etmişlerdir.

Olumsuz sonuçlandığını düşünülen bu süreçte A3 ve A4 yaşanan kayıpların telafisinin zor olduğunu, A5 öğretmen adaylarının yaşadıkları kayıplardan ötürü eksikliklerini kendileri tarafından telafi edebileceklerini bu konuda sorumluluk sahibi olduklarını ifade etmiştir. A1 ve A2 ise telafinin mümkün olduğunu ifade etmişlerdir.

Akademisyenlerin, görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitimi için gelecek zamanda eğitim yöntemi tercihi olarak üç akademisyen (A1, A2, A3) hibrit eğitim yöntemini tercih ettiğini ifade etmiştir. Bu konuda A1; “...uygulamalı dersler mutlaka yüz yüze olmalı ama teknoloji de kullanılmalı. Teorik dersler mecbur kalırsa ihtiyaç halinde çok kalabalık olan durumlarda akademisyenleri de rahatlatmak ve daha çok akademik çalışma yapabilmesi adına zaman-mekân sağlamak için belli teorik dersler uzaktan eğitim ile verilebilir”, şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Gelecek zamanda görsel sanatlar öğretmeni eğitimi için hibrit eğitimi yöntemini seçen akademisyenlerin dışında olan iki akademisyen (A4, A5) ise yüz yüze eğitimi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda A4; “...kesinlikle yüz yüze eğitim”, şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

COVID-19 ile uygulamaya konulan zorunlu uzaktan eğitimin iki farklı açıdan eğitime katkı sağladığını düşünen akademisyenlerden biri (A1) bunların, çağdaş eğitimin gerekliliği olan teknolojiyi kullanma açısından olumlu olduğu ve uzaktan eğitimin hem mekân hem de zaman açısından

ekonomik olması sebebiyle eğitim veren akademisyenlerin iş yükünün hafiflemesine fayda sağladığı olduğunu ifade etmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sayfa | 2300

Öğretmen adaylarının kendi performanslarını olumlu değerlendirmesi, uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ruh halinin etkisini göstermektedir. Bu iyimser bakış açısı, onların motivasyonunu artırabilir; ancak sağlıklı bir uzaktan eğitim için aktif katılımın önemi de yadsınamaz. Öğrencilerin süreçte etkin bir şekilde yer alması, hem öğrenme deneyimlerini zenginleştirir hem de öğretmen adaylarının gelişimine katkıda bulunur.

Görsel sanatlar öğretmeni adayları COVID-19 sürecinde ölçme ve değerlendirme süreçlerinin amacına uygunluğu konusunda çoğunlukla kararsız kalmış net bir görüş bildirmemişlerdir. Öğretmen adayları değerlendirme süreçlerini çok sağlıklı bulmamış olabilirler ve bu nedenle çekimser görüş bildirmiş olabilirler. Çünkü akademisyenler ile yapılan görüşmeler neticesinde çoğunluğunun uzaktan eğitim döneminde ölçme süreçlerinin sağlıklı yürütülmediği, objektif değerlendirme yapılmadığı ve istenilen düzeye ulaşılmadığı görüşünde olduklarına ulaşılmıştır. Uzaktan eğitim ve uzaktan öğretmen yetiştirme bağlamında yaptıkları araştırma neticesinde Çardak ve Güler (2020) bu sonuca ilişkin öğretim süreçlerinde bu sürece yönelik ölçme ve değerlendirme ile ilgili sorunların bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Bilgisayar öğretmenlerine yönelik yapılan bir çalışmada Akden (2021) uzaktan eğitim sürecinde yapılan ölçme değerlendirme süreçlerinin çok güvenilir olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Akademisyenlerin sürece yönelik görüşlerinde çoğunluğun akademik süreci kayıp olarak gördüğü ve bu durumun telafisinin zor olduğunu düşündükleri bilgisine ulaşılmıştır. GSÖA'lar da geçirdikleri uzaktan eğitim sürecinde aldıkları akademik eğitim sürecini büyük çoğunlukla kesinlikle kayıp olarak görmektedirler. Analizlerin karşılaştırılmasında öğrenciler akademik sürecin kayıp olmasında kendi kişisel performanslarının iyi ve ya kötü olmasının, onlara sunulan öğretim süreçlerinin iyi olup olmaması ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu durumda sürecin kayıp olması, öğrencilerin süreç içerisinde gösterdikleri kişisel çaba ve sunulan öğretim süreçlerinin niteliği ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz. Veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının kendi öz değerlendirmelerine yönelik görüşleri öğretim süreçlerine yönelik görüşlerinden daha büyük oranda olumlu yöndedir. Bu durumda sürecin kayıp olmasında öğretim süreçlerinin daha etkin olduğunu düşünebilir. Dolayısıyla buna örnek olarak Kanbak (2021)'ın yürüttüğü çalışmada pandemi döneminde zorunlu olarak başlayan uzaktan öğrenmenin, uzaktan eğitime yönelik olumsuz görüşlerin ortaya çıkmasında bu alandaki altyapı yetersizliklerin kaynak olabileceği sonucu gösterilebilmektedir. Güven ve Uçar (2021)'da uzaktan eğitim yönteminin etkisiz olmasını sunulan öğretimde derslerin işlenişinden ve öğretim elemanlarından kaynaklı olduğuyla ilişkilendirmişlerdir. Bu durumda sunulan öğretim süreçlerinin altyapı zenginliği ne kadar iyi olursa akademik sürecinde buna paralel olarak olumlu etkilenileceği düşünülmektedir. Pandemi sürecinde alınan eğitimin kayıp olduğu verisini destekler nitelikte sonuca ulaşan Güven ve Uçar (2021) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının COVID-19 sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarının yeterli olmadığı görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının kişisel performans ve sunulan öğretim süreçlerine yönelik değerlendirmelerinde olduğu gibi dersin verimliliği de sürecin kayıp olma durumunu etkilemektedir. Gül, A. ve Baş, Ş. (2024). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(3), 2286-2304.*
DOI. 10.51460/baebd.1497822

Bu durumda teorik ve uygulamalı derslerin verimsiz olması tüm akademik sürecin verimsiz geçmesine sebep olduğu görülmektedir. Genel olarak teorik derslerin verimli geçtiğini düşünseler de bu görüşlerinin sürecin kayıp olarak görülmesinde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Yani öğretmen adayları süreci bir bütün olarak değerlendirmişlerdir.

Sayfa | 2301

Akademisyenler uygulamalı derslerin genel yapısıyla uzaktan eğitimin genel yapısının uyuşmadığı, verim alınamadığı, derslerin sunumlarının zor olduğu ve bu derslerin doğal ortamında atölyelerde yapılması gerektiği görüşündedirler. Bunun yanı sıra dijital destekli uygulama derslerinin verimli geçtiğini düşünen akademisyenler görsel sanat öğretmen adayı yetiştirmek için uygulamalı dersler için yüz yüze eğitimi tercih ederken teorik derslerin uzaktan yürütülmesini destekleyip hibrit eğitime yönelik olumlu bir görüş bildirmişlerdir. Görsel sanatlar öğretmeni adayları geçirmiş oldukları uzaktan eğitim süreçlerinin göz önünde bulundurularak lisans eğitimi için uygun olduğunu düşündükleri eğitim yöntemi tercihleri çoğunlukla yüz yüze eğitimidir. Öğretmen adaylarının görüşleri karşılaştırıldığında lisans eğitimi tercih ettikleri eğitim yönteminin yüz yüze eğitim olmasının nedeni olarak bu dönemde akademik süreci kayıp görüyor olmaları gösterilebilir. Ancak hibrit eğitimi kendileri için avantajlı bir eğitim yöntemi olarak görmeleri beklenilebilir. Hibrit tercihinin düşük olmasının nedeni, zorunlu olarak katıldıkları uzaktan eğitim sürecinden yeterince faydalanamamış olmaları olabilir. Kanbak (2021) da çalışmasına dâhil olan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun yaparak-yaşayarak öğrenmeyi tercih ettiklerini ve bu durumun genel alışkanlıklarından etkilendiğini düşünmektedir. Bu sebeple öğretmen adaylarının akademik süreci kayıp görmelerine bağlı olarak yüz yüze eğitimi tercih ettikleri düşünülmektedir. Benzer bir sonuca ulaşan Mollaoğlu ve Keser (2021) yapmış oldukları çalışmada öğretim elemanları uzaktan eğitimi ekonomik buluyor olsalar bile görsel sanatlar eğitimi için uygunluğu konusunda olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer taraftan farklı verilere ulaşan Ergün ve Kurnaz (2017)'in yürüttüğü çalışmada elde ettikleri sonuçlara göre uzaktan eğitimde deneyim sahibi olan öğrencilerin yaşadıkları uzaktan eğitim deneyimlerinin olumlu sonuçlandığı ve gelecekteki öğrenme aracı olarak uzaktan eğitimin tercih edilebilir olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Akyürek (2020), yaptığı çalışmada uzaktan eğitimin sağladığı olanaklara göre bireyler arasında fırsat eşitsizliğini en aza indirilmesine katkıda bulunduğu ve bireysel öğrenmelerin gerçekleşmesinin uzaktan eğitim ile gerçekleştiğinin sonucuna vardığından bu eğitim yönteminin olumlu olduğunu öngörmüştür. Erim (2021), görsel sanatlar eğitiminin uzaktan uygulamalı derslerine yönelik yaptığı araştırma sonucunda uzaktan eğitimin öğrenciler tarafından ders materyallerine, öğretim elemanlarına ulaşabilmenin kolaylığı ve zaman kaygısı olmaksızın ders materyallerine ulaşım açısından kolaylıklar sağladığı yönünde olumlu yönlerine dikkat çekmiştir.

Öğretmen adayları yaşadıkları uzaktan eğitim süreci ile GSÖA'ların genel anlamda ÖMGY'ne ulaşamayacaklarını ve görsel sanatlar eğitimi için gerekli olan bilgi ve becerileri ulaşamayacaklarını düşünmektedirler. Akademisyenlerin çoğunluğu yapılan görüşmelerde öğretmen adaylarının bizzat sınıf ortamında bulunmaları gerektiğini düşünmeleri ve yeterliklere ulaşamadıklarını düşünmeleri bu veriyi destekler niteliktedir. Bu duruma örnek olarak öğretmenlik alan bilgisine ulaşamayacakları ve eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlayamayacaklarını düşünmeleri gösterilebilir. Öğretmen adayları ÖMGY'ne ulaşamayacaklarını düşünüyorlar çünkü zaten uzaktan eğitimi ve kendi deneyimlerini kayıp görmekteler. Görsel sanatlar eğitiminin daha ilerisi için tercih ettikleri eğitim yöntemi yüz yüze eğitimidir. Buradan anlaşılmaktadır ki öğretmen adayları uzaktan eğitim ile ÖMGY'ne ulaşmasını mümkün görmemektedirler. Benzer şekilde Yüksel ve Babacan (2022) yürüttükleri

araştırma sonucunda gerekli olan teknolojik bilgi ve becerilere sahip olmayan öğretmen adaylarının aldıkları eğitim ile sahip olmaları gereken mesleki yeterliklere (Alan bilgisi, sınıf yönetimi, öğretim süreci vd.) uzaktan eğitim sürecinde aldıkları öğretmenlik uygulamasında bazı tecrübeleri edinemediklerinin sonucuna ulaşmışlardır. Aslan Altan (2021) yaptığı çalışmada uzaktan eğitimin sebep olduğu iletişim ve sınıf ortamının eksikliği gibi sebeplerden ötürü öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarının senkron yürütülmesine yönelik görüşlerinde kısmen olumsuz olduklarını gözlemlemiştir. ÖMGY'ne açısından önemli bir yere sahip olan öğretmenlik uygulaması (staj) dersinin salgın sürecinde uzaktan eğitim ile yürütülmesinde benzer bir sonuca ulaşan Güven ve Uçar (2021) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının geçirmiş oldukları uzaktan eğitim ile öğretmenlik uygulamasında sahip olmaları gereken deneyimlere ulaşamamalarının önemli bir kayıp olduğu ve adayların kendilerini sınıfta öğretmen profilinde değerlendirememelerinin süreç içerisindeki eksiklerden biri olduğu görüşlerine ulaşmışlardır.

Araştırmadan elde edilen bulgu ve tartışmalardan varılan sonuçlara göre; uzaktan eğitim sürecinde kendilerine sunulan öğretim süreçlerini ve kişisel performanslarını iyi olarak değerlendirmelerine rağmen görsel sanatlar öğretmeni adayları lisans eğitimi için yüz yüze eğitimi tercih etmişlerdir. Verilen cevaplarda süreci ve kendi performanslarını iyi değerlendiren öğretmen adaylarının yüz yüze eğitimi tercih etmiş olmalarının sebebi olarak alışılmış olan sisteme bağlı olmaları ve yeni eğitim yöntemlerine uzak olmalarından dolayı yanıtlarında çelişki olduğu sonucunu doğurmaktadır.

Görsel sanatlar öğretmeni adayları uzaktan eğitim sürecinde aldıkları eğitimin teorik dersler açısından verimini iyi olarak değerlendirirken uygulamalı dersler açısından kötü değerlendirmeleri ve akademik süreçlerini de kayıp olarak değerlendirmeleri alanlarının uygulama boyutunun uzaktan eğitim yönteminde tartışmaya ve gelişime açık olduğunu mevcut durumla kayıplar yaşanabileceği sonucuna varılmaktadır.

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının geçirmiş oldukları uzaktan eğitim süreçlerine yönelik yaptıkları değerlendirmeler sonucunda öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine hedeflenen düzeyde ulaşamadıklarının görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşteki öğretmen adaylarının çoğunluğunun kendi performanslarını iyi yönde değerlendirmişlerdir.

Akademisyenler ile yapılan görüşmelerin neticesinde de uzaktan eğitimin öğretmen adaylarının teknoloji bilgilerinin iyileşmesi ve teorik derslerinin uzaktan eğitimle işlenmesinin ekonomiklik sağladığı düşünüldüğünden olumlu yanlarının olduğunu düşünse de öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ulaşım konusunda öğretmen adaylarının sorun yaşadıkları görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Uzaktan eğitim sürecinde akademisyenlerin değerlendirme süreçlerinde bazı inisiyatiflerin kullanılmasından ve öğrenci çalışmalarına yönelik güvenliliğin az olmasından dolayı objektif ve sağlıklı değerlendirmeler yapılamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada sadece bir üniversitede de öğrenim gören öğretmen adaylarından alınan görüşlerle farklı üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin değerlendirmelerinin örtüşmesi yaşanan süreçlerin ortak olduğunu göstermektedir.

Uzaktan eğitimin görsel sanatlar öğretmeni yetiştirme sürecindeki rolü, pandemi ve sonrasında yaşanan zorluklarla birlikte daha da önemli hale gelmiştir. Yüz yüze eğitimin avantajları göz önünde bulundurularak, hibrit eğitim modeli benimsenmesi, bu alanda daha etkili sonuçlar elde edilmesine yardımcı olabilir. Hibrit eğitim, öğrencilerin esnekliğini artırırken, aynı zamanda uygulamalı eğitim fırsatları sunarak sanatsal becerilerin gelişimine katkı sağlar. Görsel sanatlar eğitimi camiasında hibrit eğitim konusunda bilinç oluşturmak, öğretmenlerin ve öğrencilerin bu yeni modele adaptasyonunu kolaylaştırabilir. Ayrıca, uzaktan eğitime yönelik tutumların ve yeterliliklerin düzenli olarak izlenmesi, eğitim süreçlerinin sürekli olarak iyileştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Böylece, hem teknolojik altyapı hem de pedagojik yöntemler geliştirilerek, öğrencilere daha etkili bir öğrenme deneyimi sunulabilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (3), 2286-2304.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (3), 2286-2304.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Akden, G. (2021). Covid-19 dönemi uzaktan eğitiminde kullanılan bilişim teknolojilerinin öğrenme verimliliğine yönelik öğretmen görüşleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Akyürek, M. İ. (2020), Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 1-9.
- Allen, J., Rowan, L., & Singh, P. (2020). Teaching and teacher education in the time of COVID-19. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 48(3), 233-236.
- Aslan Altan, B. (2021). Uzaktan eğitimde yeni serüven: çevrimiçi öğretmenlik uygulamaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 753-766.
- Baş, Ş. , Gül A. , Çopuroğlu, H. A. , Baş, M. & Ejderha, F. (2023). Uzaktan eğitimde görsel sanatlar derslerinin sanatsal yaratıcılık bağlamında değerlendirilmesi. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 7 (1), 94-107.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 85-124.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Çardak, U. & Güler Ç. (2022). Uzaktan eğitim ve uzaktan öğretmen yetiştirme bağlamında akademisyen uygulama, görüş ve önerileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Kuruluşunun 40. Yıl Dönümü Şubat Özel Sayısı, 323-353.
- Ergün, E. & Kurnaz, F.B. (2017). Uzaktan eğitim yoluyla pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Eğitim Teknoloji Kuram ve Uygulama*, 7 (2), 1-17.
- Erim, G. (2021). Görsel sanatlar eğitiminin uzaktan uygulamalı dersleri. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 7 (2), 178-189.
- Eti, İ. & Karaduman, B. (2020). COVID-19 Pandemisi sürecinin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 635-656.
- Güven, S. & Uçar, M. (2021). Opinions of pre-service teachers on distance education and teaching practice course. *Journal Of Awareness*, 6(3), 165-183.
- Kanbak, M. (2021). Spor bilimleri fakülteleri ve beden eğitimi spor yüksekokullarında okuyan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin araştırılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, Kilis.
- Katıtaş, S. (2019). Karma Yöntem Araştırmalarına Bütüncül Bir Bakış, *International Social Sciences Studies Journal*, 5(49): 6250-6260.
- MEB, (2017). Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü*, Ankara.
- MEB, (2018). Milli Eğitim Bakanlığı, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Mollaoğlu, S. & Keser, N. (2022). Görsel sanatlar eğitimi veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik özyeterlik ve yarar algısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 333-340.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Cengage Learning
- Söylemez, N. H. (2020). The Evaluation of Some Studies on Distance Learning in Context of Covid 19. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 10 (3), 625-642.
- Sweet, A. S. & Grace-Martin, K. (2003). *Data Analysis with SPSS: A First Course in Applied Statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Şahin, M. (2021). Dünyada ve Türkiye’de yükseköğretimde uzaktan eğitimin tarihi ve gelişim süreci. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 91-113.
- Uçar, R. & Uçar İ. H. (2004). Japon eğitim sistemi üzerine bir inceleme: çeşitli açılardan Türk eğitim sistemi ile karşılaştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1).
- Walshaw, M. (2004). Pre-service mathematics teaching in the context of schools: An exploration into the constitution of identity. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 7(1), 63–86.
- Yüksel, G. & Babacan, E. (2022). Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlik uygulaması deneyimi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 64, 319-349.

Gül, A. ve Baş, Ş. (2024). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim süreçlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 2286-2304.

DOI. 10.51460/baebd.1497822